

گروه دارویی کیشمدیفارم

داروهای ضد روان پریشی

داروهای ضد روان پریشی (آنتی سایکوتیک)

داروهای ضد روان پریشی از آن دسته داروهایی هستند که اگر برای کسی تجویز شود احتمال دارد باعث ترس و وحشت در آن فرد شود اما باید بدانیم که کنترل و مدیریت هرگونه بیماری قطعا از رها کردن آن به حال خود بهتر است. ممکن بوده فرد دچار هذیان و توهم شود یا اینکه به صورت دوره‌ای تجربه حال خوب و بد را داشته باشد، برای کنترل این اختلالات روانی معمولا داروهای آنتی سایکوتیک یا همان داروهای ضد روان پریشی تجویز می‌شود.

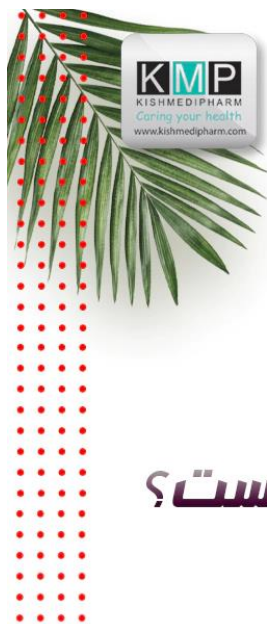
داروهای آنتی سایکوتیک: این داروها کاملا به تشخیص پزشک بسته به نوع بیماری که می‌تواند انواع مختلفی از جمله اختلال دو قطبی، افسردگی، اسکیزوفرنی، اضطراب پس از حادثه یا دیگر موارد باشد تجویز می‌شود. در بسیاری از موارد دیده شده که شخص با مصرف

این داروهای ضد روان پریشی، می‌تواند بدون داشتن مشکل به زندگی طبیعی خود ادامه دهد.

روان پریشی چیست؟

روان پریشی در واقع علائمی به شمار می‌رود که فرد ممکن است به خاطر کمبود خواب، مصرف یک داروی خاص، مصرف الکل ژنتیک و یا یک تغییر وضعیت شدید یا حاد در سلامتی تجربه کند. افرادی که دچار این علائم می‌شوند موارد یا حس‌هایی را تجربه می‌کنند که واقعیت ندارد و دیگران در همان موقعیت این حس‌ها را تجربه نمی‌کنند. قبل از اینکه به بررسی داروهای آنتی سایکوتیک بپردازیم باید بدانیم نشانه‌های روان پریشی کدامند. در زیر به برخی از این موارد اشاره کرده‌ایم:

- تغییرات خلق و خو مربوط به اختلال دو قطبی
- صحبت‌های بی‌معنی یا طولانی مدت
- رفتار خشونت آمیز یا مخرب
- توهمات شنوایی و دیداری
- انزوای اجتماعی
- نداشتن انگیزه
- افسردگی
- کسل بودن
- بی‌خوابی
- هذیان

روان پریشی چیست؟

لزوما افرادی که دچار روان پریشی می‌شوند تمام این علائم را تجربه نمی‌کنند و احتمال دارد دچار فقط چند مورد شوند. میزان شدت علائم نیز مهم است که به تشخیص نوع بیماری به پزشک متخصص کمک می‌کند و می‌تواند در صورت نیاز داروهای ضد روان پریشی مناسب را برای فرد تجویز کند. تشخیص روان پریشی فقط و فقط بر عهده پزشک متخصص و پس از ارزیابی‌هایی تخصصی است و از تشخیص یا درمان خودسرانه به شدت پرهیز نمائید.

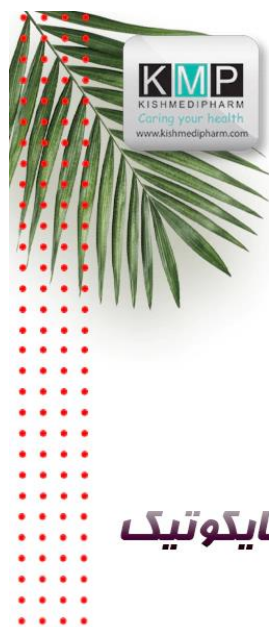
مکانیسم اثر داروهای آنتی سایکوتیک

مغز دارای مواد شیمیایی است که مسئول انتقال پیام از یک قسمت مغز به قسمت دیگر هستند. داروهای آنتی سایکوتیک با هدف قرار دادن برخی از انتقال‌دهنده‌های عصبی (نوروترانسمیتر) مغز باعث می‌شوند علائم اختلالات روانی کاهش یابد و یا کنترل شود. این داروها روی عملکرد یا میزان آن انتقال‌دهنده‌ها تاثیر می‌گذارند. از

جمله این انتقال دهنده‌ها سروتونین، نوراپی نفرین و دوپامین هستند، که در ادامه به اختصار به آن‌ها می‌پردازیم:

دوپامین: داروهای آنتی سایکوتیک با تاثیر روی این انتقال دهنده عصبی باعث کاهش یا تنظیم فعالیت آن که منتج به مدیریت احساسات و کنترل حرکت است می‌شوند. دوپامین باعث می‌شود فرد بداند چه چیزی مهم یا جالب است، انگیزه ایجاد می‌کند و باعث می‌شود فرد لذت و پاداش را بتواند تجربه کند.

نوراپی نفرین: داروهای ضد روان پریشی میزان نوراپی نفرین را افزایش می‌دهند که این امر سبب کاهش افسردگی و تنظیم خواب می‌شود.

مکانیسم اثر داروهای آنتی سایکوتیک

سروتونین: داروهای آنتی سایکوتیک با افزایش سطح میزان این ترانسمیتر در مغز باعث می‌شوند علائمی مانند خلق و خو، تغذیه و رفتار جنسی کنترل شود.

شباهت و تفاوت بین داروهای ضد روان پریشی و داروهای ضد افسردگی

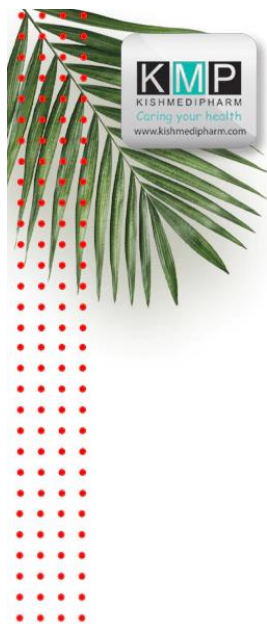
با وجود شباهت‌هایی که داروهای آنتی سایکوتیک و داروهای ضد افسردگی دارند، عملاً در مکانیسم اثر متفاوت هستند و هرکدام برای علائم خاصی تجویز می‌شوند. همان‌طور که گفته شد وظیفه داروهای ضد روان پریشی کنترل و کاهش عملکرد برخی از انتقال دهنده‌های عصبی است در حالی که مکانیسم اثر داروهای ضد افسردگی سبب افزایش دسترسی به ترکیبات این انتقال‌دهنده‌های عصبی می‌شود. هدف داروهای ضد افسردگی کاهش علائم افسردگی و اضطراب ناشی از آن است در صورتی که هدف داروهای آنتی سایکوتیک کنترل و مدیریت نشانه‌های ناشی از اختلالات روانی و روان پریشی است.

هر دو دسته داروهای ضد افسردگی و داروهای آنتی سایکوتیک روی ترانسمیترهای (انتقال‌دهنده) شیمیایی مغز از جمله سروتونین، دوپامین و نوراپی نفرین اثر می‌گذارند. انواع داروهای ضد افسردگی شامل: SSRIs مهارکننده باز جذب سروتونین، SDRIs مهارکننده باز جذب سروتونین و دوپامین، SNRIs مهارکننده باز جذب سروتونین و نوراپی نفرین هستند. در ادامه به طور مفصل به انواع داروهای ضد روان پریشی نیز می‌پردازیم.

انواع داروهای ضد روان پریشی

داروهای ضد روان پریشی را از منظر نحوه عملکرد و مکانیسم اثر می‌توان به 2 بخش داروهای ضد روان پریشی نسل اول یا معمولی (نسل قدیمی) و داروهای ضد روان پریشی نسل دوم یا آتیپیک (نسل جدید) تقسیم کرد. به طور کل داروهای ضد روان پریشی به منظور، بهبود، کنترل و مدیریت اختلالات روانی از جمله موارد زیر تجویز می‌شوند:

- سندرم تورت
 - افراد دارای اختلال دو قطبی
 - افراد دارای افسردگی ماژور
 - بزرگسالان دچار زوال عقل
 - افراد با اختلالات شخصیتی و علائم روان پریشی
 - مصرف کنندگان الکل که دچار علائم روان پریشی هم می‌شوند.
- به تشخیص پزشک متخصص اعصاب و روان براساس علائم مشاهده شده و آزمایشاتی که انجام می‌شود احتمال دارد هرکدام از داروهای ضد روان پریشی نسل 1 یا 2 را تجویز کنند. برخی از این داروهای آنتی سایکوتیک که اثرگذاری طولانی مدتی دارند ممکن است به صورتی تزریقی ماهیانه انجام شود. در ادامه به بررسی اجمالی این دو گروه دارویی می‌پردازیم.

انواع داروهای ضد روان پریشی

داروهای ضد روان پریشی نسل اول یا معمولی

داروهای ضد روان پریشی نسل 1 (Antipsychotic drugs first generation) که از دهه 1950 استفاده می‌شوند، با تاثیری که روی دوپامین می‌گذارند باعث کاهش علائم ناشی از اختلالات روانی و روان پریشی می‌شوند. این داروها معمولاً عوارضی مثل گرفتگی عضله، استفراغ و افزایش وزن دارند. نمونه‌هایی از رایج‌ترین داروهای آنتی سایکوتیک نسل اول که به آن تیپیک هم می‌گویند در زیر ذکر شده است:

- **هالوپریدول**، مختص درمان رفتارهای تکانشی کودکان، اختلالات مربوط به روان پریشی و سندرم تورت است.
- **فلوفنازین**، مواردی مانند اسکیزوفرنی و هذیان را کنترل و مدیریت می‌کند.

- **کلرپرومازین**، یکی از انواع داروهای ضد روان پریشی نسل یک است که برای کنترل و کاهش علائم اسکیزوفرنی، اختلالات روان پریشی و مود شیدایی در اختلال دو قطبی و مشکلات رفتاری شدید در کودکان تجویز می‌شود.

پرفنازین، مولیندون، تیوتیکسن، لوکساپین، تری فلوپرازین از دیگر داروهای ضد روان پریشی نسل یک است.

داروهای ضد روان پریشی نسل دوم یا آتیپیک

داروهای ضد روان پریشی نسل 2 (Antisychotic drugs second generation) که از دهه 1990 استفاده می‌شوند، معمولا به دلیل اینکه جدیدتر هستند و مکانیسم اثر بهتری دارند، بیشتر تجویز می‌شوند. از بارزترین داروهای ضد روان پریشی نسل دو که به عنوان آتیپیک هم یاد می‌شود موارد زیر هستند:

کوئتیاپین: این دارو در گروه داروسازی کیش مدیفارم با نام تجاری **کوئماند** تولید می‌شوند و با توجه به اینکه تاییدیه سازمان غذا و دارو را دارد برای این موارد به طور کلی توصیه می‌شود: افسردگی ماژور، اختلال دو قطبی و اسکیزوفرنی.

کلوزاپین معمولا برای افرادی تجویز می‌شود که در برابر درمان‌های قبلی مقاوم بودند یعنی سایر داروها نتوانستند علائم روان پریشی را کنترل کنند یا کاهش دهند. آریپراپرازول و لورازیدون از دیگر داروهای ضد روان پریشی هستند که معمولا برای کنترل اسکیزوفرنی و اختلال دو قطبی تجویز و مصرف می‌شوند.

آریپیپرازول، پالپیریدون، ریسپریدون و اولانزاپین از جمله داروهای آنتی سایکوتیک نسل دو محسوب می‌شوند که صورت تزریقی نیز برای اثرگذاری طولانی مدت و آهسته رهش به صورت ماهیانه تجویز می‌شوند.

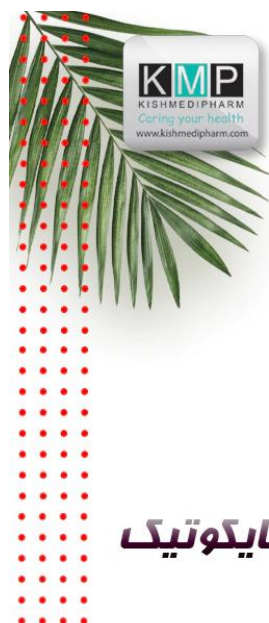
لطفا توجه داشته باشید که بسیاری از داروهای اعصاب از جمله آنتی سایکوزها، Off Label use هایی دارند که بنا به تشخیص پزشک متخصص ممکن است خارج دسته‌ای درمانی ذکر شده در رفرنس‌ها و تکست بوک‌ها و براساس گاید لاین‌های رسمی و مورد تایید جهانی در مواردی تجویز گردند که طبق تقسیم‌بندی ذکر نشده‌اند.

داروهای ضد روان پریشی نسل اول و نسل دوم با توجه به مکانیسم اثر متفاوتی که دارند به دو دسته تقسیم می‌شوند. از رایج‌ترین داروهای آنتی سایکوتیک نسل دو، کوئتامیند است که اثر بخشی بالایی در کنترل اختلالات روانی دارد. اگرچه هر دو نسل دارو در کنترل اختلالات روانی موثر هستند اما داروهای آنتی سایکوتیک نسل 2 مزیت‌هایی نیز دارد (عوارض کم‌تری مثل لرزش یا کندی در حرکت، خطر کمتر دیسکینزی دیررس)

عوارض داروهای آنتی سایکوتیک

اگرچه مصرف داروهای آنتی سایکوتیک در طول تاریخ توانسته تاثیر مثبتی روی افراد زیادی بگذارد اما ناگفته نماند در برخی موارد در صورتی که دوز مصرف آن رعایت نشود، به صورت خودسرانه قطع شود، اختلال دارویی داشته باشد و موارد دیگر ممکن است دچار عوارض ناخواسته و جبران ناپذیری شود. این عوارض می‌توانند به

صورت کوتاه مدت باشند، یعنی به علت شروع تازه این دارو فقط به مدت زمان کوتاهی فرد دچار این مشکلات شود یا می‌تواند عوارض بلند مدت داشته باشد. به هر حال مهم است که در تمام این موارد پزشک متخصص، در جریان تمام احوالات شما باشد. در ادامه برخی از عوارض داروهای آنتی‌سایکوتیک را نام برده‌ایم.

عوارض داروهای آنتی‌سایکوتیک

- عوارض جنسی از جمله اختلال در نعوظ و کاهش میل جنسی
- پارکینسونیسم (سفتی، کندی و لرزش در حین حرکت)
- آریتمی (ضربان نامنظم و غیر طبیعی قلب)
- تغییر در میزان قند خون یا سطح کلسترول
- افزایش اشتها و نهایتاً افزایش وزن
- سر درد، سر گیجه و حالت تهوع
- سیالوره یا تولید بیش از حد بزاق
- آلرژیک پوستی و درماتیت

- یبوست یا مشکل در ادرار
- حساسیت به نور و دما
- خواب آلودگی
- بی‌قراری
- تشنج

هر دارو علاوه بر مزایایی که دارد ممکن است شامل اختلالاتی نیز باشد، عارضه ناشی از مصرف داروهای ضد روان‌پریشی به حدی می‌تواند خطرناک و وخیم شود که منتج به سکته قلبی و نهایتاً فوت فرد شوند، خصوصاً در افراد مسنی که زوال عقل نیز دارند. بنابراین توجه به علائم پس از مصرف هر دارو، خصوصاً داروهای ضد روان‌پریشی و مطلع کردن متخصص بسیار حائز اهمیت است.

اختلالات داروهای ضد روان‌پریشی با دیگر داروها

مصرف برخی از داروهای ضد روان‌پریشی با دیگر داروها ممکن است اختلال ایجاد کند به طوری که یا اثرگذاری یکدیگر را مختل می‌کنند یا کلاً از بین می‌برند، بنابراین حتماً در جلسه‌ای که با پزشک متخصص خود را دارید، تمام موارد مورد نیاز از جمله داروهایی که در حال مصرف آن‌ها هستید را ذکر کنید. برای مثال تعدادی از داروهای آنتی‌سایکوتیک ممکن است با برخی از داروهای ضد افسردگی سه حلقه‌ای تداخل ایجاد کنند و قاعدتاً نباید به صورت همزمان استفاده شوند. داروهای ضد روان‌پریشی با برخی از این داروها می‌توانند تداخل ایجاد کنند:

- داروهای ضد اضطراب مثل بنزودیازپین‌ها (لورازپام و دیازپام)
- داروهای ضد تشنج (کاربامازپین)
- داروهای ضد پارکینسون (لوودوپا)
- داروهای ضد خونریزی (وارفارین)

سوالات رایج در مورد اختلالات روان پریشی و داروهای آنتی سایکوتیک

در این قسمت به پاسخ در مورد برخی از سوالات رایجی که معمولا در مورد اختلالات روان پریشی و داروهای ضد روان پریشی برای افراد به وجود می‌آید پرداختیم. لازم به ذکر بوده این موارد فقط به صورت کلی پاسخ داده شده‌اند و ممکن است برای تمام افراد صدق نکند یا بسته به شرایط مختلف، پاسخ متفاوتی داشته باشد.

آیا در دوران یائسگی باید نحوه درمان روان پریشی را تغییر داد؟

با توجه به اینکه در این دوران احتمال دارد علائم روان پریشی شدت پیدا کند، ممکن است نیاز به تغییر دوز، نحوه مصرف یا داروی دیگری جایگزین شود.

آیا مصرف داروهای آنتی سایکوتیک می‌تواند سبب اختلال در رانندگی شود؟

با توجه به اینکه مصرف این گونه داروها احتمالا عارضه‌ای همچون عدم تمرکز و اختلال در حرکت را در بر داشته باشد، لازم بوده در دفعات ابتدایی مصرف این داروهای ضد روان پریشی رانندگی و کارهایی که نیاز به تمرکز دارند را انجام ندهید. بعد از اینکه اطمینان داشتید مصرف داروهای آنتی سایکوتیک برای شما عارضه عدم تمرکز ندارد و در صورتی که پزشک شما اجازه می‌دهد می‌توانید به روتین قبلی زندگی خود بازگردید.

سوالات رایج در مورد اختلالات روان پریشی و

داروهای آنتی سایکوتیک

مصرف الکل می‌تواند سبب تداخلاتی با داروهای ضد روان پریشی شود؟

مصرف الکل می‌تواند در میزان جذب این داروها تداخل ایجاد کند و علائم آرامش بخشی و عدم هوشیاری این داروها را افزایش دهد، بنابراین در حین مصرف داروهای آنتی سایکوتیک به هیچ عنوان الکل مصرف نکنید. علاوه بر موارد ذکر شده الکل با اثرات مستقیم بر مغز به تنهایی موجب تشدید علائم اعصاب و روان می‌شود.

مصرف داروهای آنتی سایکوتیک با شرایط خاص مثل بارداری، افزایش سن، مصرف الکل و دخانیات می‌تواند خطرات جبران ناپذیری داشته باشد.

نتیجه‌گیری

همان‌طور که رسیدن به سلامت جسمانی بسیار مهم است، برای نیل به سلامت روانی نیز باید پیگیری‌هایی انجام شود. در این مقاله سعی کردیم تمام سیر و دوره مشاهده تا درمان روان پریشی را بیان کنیم. لازم به ذکر بوده مصرف داروهای آنتی سایکوتیک چه از نسل اول و چه از نسل دوم نیازمند تجویز پزشک است و بهتر بوده تمام طول درمان را زیر نظر متخصص باشید. داروهای ضد روان پریشی

معمولا برای کنترل و کاهش اختلالات روانی از جمله افسردگی ماژور، دو قطبی و اسکیزوفرنی تجویز می‌شوند.

برای اینکه در حین دوره درمان دچار مشکل خاصی نشوید حتما بروشورهای داخل جعبه محصولات دارویی را مطالعه کنید، خصوصا اگر جزء داروهای ضد روان پریشی هستند. یکی از داروهایی که معمولا به تجویز پزشک متخصص توسط افرادی که دارای اسکیزوفرنی، اختلال دو قطبی و افسردگی ماژور استفاده می‌شود، کوئماینده است که در دوزهای 25، 100، 150 و 200 میلی‌گرم در کارخانه داروسازی کیش مدیفارم تولید می‌شود.

Kishmedipharm